

Sermaye Sahipliği ve Mülkiyetin Tabana Yayılmasının İktisadi Gelir Dağılımına Etkisi*

The Effect of Capital Ownership and Ownership Spread on Economic Income Distribution

Esat DAŞDEMİR¹ , Halil TUNALI²

Öz

Bu çalışma mülkiyetin ve sermaye sahipliğinin tabana yayılması konusunu gelir dağılımı ile ilişkilendirilerek karşılaştırmalı inceleme yapmıştır. Mülkiyetin ve sermaye sahipliğinin tabana yayılması, bireylerin fonksiyonel gelir dağılımından aldığı gelir türünü çeşitlendirmektedir. Bu iki unsurun tabana yayılması durumunda fonksiyonel gelir dağılımındaki eşitsizlik, bireylerarası gelir dağılımını daha az etkileyecek ve bireylerin gelirlerindeki çeşitlilik toplumsal barışa katkı sağlayacaktır. Çalışma kapsamında gelir dağılımı ve servet dağılımı arasındaki ayrıma vurgu yapılmıştır. Akım bir değişken olan gelir dağılımı ve stok bir değişken olan servet dağılımı arasındaki ilişki sayısal olarak açıklanmıştır. Çalışmanın teorik söylemini sınamak için 2003-2018 dönemini kapsayan 15 ülkenin yıllık frekanslı verileri kullanılarak panel veri analizi yapılmıştır. Yapılan analizde mülkiyet ve sermayenin tabana yayılmasını temsilen, ülkelerin borsalarında işlem gören halka arz olmuş hisselerin piyasa değerinin hasılaya oranı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre borsada işlem gören halka açık hisse senetlerinin oranı arttıkça gelir dağılımı iyileşmekte, diğer bir deyişle GINI katsayısı düşmektedir. Bu sonucun Türkiye ekonomisinde daha yoğun olduğu, kullanılan kukla değişkenler ile tespit edilmiştir. Modelde kontrol değişkeni olarak kullanılan tüketim oranındaki artışlar ise gelir dağılımını bozmaktadır. Çalışma; ulaştığı sonuçlar, yaptığı tespitler ve sunduğu politika önerileriyle literatürde önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Anahtar kelimeler: Gelir Eşitsizliği, Servet Eşitsizliği, Bölüşüm
JEL Sınıflaması: D30, E20, G32, G51

ABSTRACT

This study makes a comparative analysis on the spread of ownership and capital ownership by associating it with income distribution. The spread of property and capital ownership to the base diversifies the type of income individuals receive from the functional income distribution. When these two elements spread to the base, inequality in the functional income distribution will affect the interpersonal income distribution less, and diversity

DOI: 10.26650/ISTJCON2022-1058516

*Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü Doktora Öğrencisi Esat DAŞDEMİR tarafından Prof. Dr. Halil TUNALI danışmanlığında yazılan doktora tezinden üretilmiştir.

¹İktisat Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Doktora Programı, İstanbul, Türkiye

²Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü, İstanbul, Türkiye

ORCID: E.D. 0000-0001-8950-2020;
H.T. 0000-0002-7065-4080

Corresponding author:

Esat DAŞDEMİR,
İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İktisat Doktora Programı, İstanbul, Türkiye
E-mail: edasdemir@gelisim.edu.tr

Submitted: 18.01.2022

Revision Requested: 10.03.2022

Last Revision Received: 12.03.2022

Accepted: 06.04.2022

Citation: Dasdemir, E., & Tunalı, H. (2023). Sermaye sahipliği ve mülkiyetin tabana yayılmasının iktisadi gelir dağılımına etkisi. *İstanbul İktisat Dergisi - Istanbul Journal of Economics*, 73(1), 533-554. <https://doi.org/10.26650/ISTJCON2022-1058516>

in individuals' income will contribute to social peace. The study emphasizes within its scope the distinction between income distribution and wealth distribution and numerically explains the relationship income distribution as a flow variable has with wealth distribution as a stock variable. In order to test the study's theoretical discourse, it conducts a panel data analysis using the annual frequency data from 15 countries covering the 2003-2018 period. The analysis uses the ratio of market value to revenue from publicly offered shares traded in countries' stock exchanges to represent the spread of ownership and capital to the base. According to the obtained results, an increase in the ratio of

publicly traded stocks improves income distribution; in other words, the GINI coefficient decreases. This result was determined to be more intense in the Turkish economy with the dummy variables that were used. An increase in the consumption rate, which was used as a control variable in the model, results in income distribution deteriorating. The study will fill an important gap in the literature with its conclusions, determinations, and policy recommendations.

Keywords: Income inequality, Wealth inequality, Distribution

JEL Classification: D30, E20, G32, G51

EXTENDED ABSTRACT

The superiority of liberal and neoliberal understanding regarding national and global economic policies, as well as hyper-globalization and its effects, have brought the issue of income distribution to a highly debatable position. This study examines the relationship between economic income distribution as a trend variable and wealth distribution as a stock variable, as well as the effect of ownership and capital ownership on income distribution. The market values of companies publicly traded on countries' stock exchanges are used to represent the spread of capital and property ownership to the base. The study explains within its scope the concepts of capital markets, public offerings, the spread of capital and property to the base, income distribution, wealth distribution, and class struggle and evaluates the relationships among them. This study proposes the use of wealth distribution instead of income distribution in income distribution studies as a trend indicator. In order to support this proposal, the study examines the differences and relationships between income distribution and wealth distribution and explains them using numerical models.

The increase in competitive conditions through globalization have created an important capital need for businesses that want to increase their sustainable competitiveness by benefitting from positive scale economies. The pressures that emerged in the demand for funds due to these enterprises' capital needs have made borrowing difficult, with methods for incorporating small investors' savings

into the working capital through partnership relations having come to the fore. This step from enterprises is known as a public offering and involves the savings of smaller savers in production; it has emerged as a method that provides resources to businesses without creating debt obligations. The development and widespread use of information and communication technologies through globalization as well as the increase in measures to protect small investors has seen participation from small investors increase with regard to public offerings, and these public offerings have become an important resource for companies. In addition to public offerings, the spread of capital or equity ownership, which represents the partnership rights in companies, to the base and the results from this are important issues that need to be examined. This study examines within its scope the effect that the increase in public offerings have on income distribution. As a result of the examination and econometric analysis, significant relations have been identified between income distribution and the market values of the companies traded in stock exchanges, which represents the spread of capital ownership to the base.

The study has established relationships among the concepts of public offerings, spread of property to the base, income distribution, and class struggle. The relationships among these variables have not received the attention they require in the literature. This study will fill important gaps in the literature through the causality relationship it has established between income and wealth distribution as well as the answers it provides regarding the effect of wealth ownership on income distribution and the new questions it brings to these issues. According to this study, the spread of capital ownership to the base equalizes income distribution. Again, the spread of capital ownership to the base will reduce the destructive effects of crises that arise in the labor or money markets, as this spread will diversify the types of income that individuals receive from the functional income distribution. For example, in the event of a sudden lack of demand for labor and an increase in unemployment due to changes in production techniques or other reasons, the labor supplier whose labor income has decreased or been completely reset will be able to continue to earn income from other production resources. Therefore, having individuals diversify their production

resources will reduce the destructive effects in factor markets. In addition, individuals who engage in economic activity receive a share of the income of all production resources, and this minimizes the class struggle and conflicts of interest that arise with respect to the economic division of labor. In other words, because the labor supplier will also own capital, no significant loss will be experienced in total income when capital takes up a larger share of production. For this reason, the conflicts of interest between classes that are sharply seen will lose their effect, and social peace will increase.

The results obtained from the study show the equal distribution of wealth ownership to be an important factor able to create the necessary climate for ensuring equality with regard to individuals' current income levels. The econometric analysis yielded meaningful results that support the study's theoretical discourse. According to these results, an increase in the ratio of the market values of stocks traded in the stock market to GDP results in a decrease of the Gini coefficient; in other words, it ensures a more equal distribution of income. This situation is more evident in the Republic of Turkey compared to the other 14 countries whose data were used. An increase in publicly traded stocks' market value share in the GDP causes income distribution to become more equal and income inequality to decrease.

1. Giriş

Liberal ve neoliberal anlayışın ulusal ve küresel ekonomi politikalarında kurduğu üstünlük ve hiper-globalizasyon süreci ile bu sürecin etkileri, gelir dağılımı konusunu oldukça tartışılır konuma getirmiştir. Bu çalışma akım bir değişken olan iktisadi gelir dağılımı ile stok değişken olan servet dağılımı arasındaki ilişkiyi ve mülkiyet ve sermaye sahipliği yapısının gelir dağılımına etkisini incelemiştir. Sermaye ve mülkiyet sahipliğinin tabana yayılmasını temsilen ülkelerin borsalarında işlem gören halka arz edilmiş şirketlerin piyasa değerleri kullanılmıştır. Çalışma kapsamında sermaye piyasaları, halka arz, sermaye ve mülkiyetin tabana yayılması, gelir dağılımı ve servet dağılımı, sınıf savaşımı kavramları açıklanmış ve bunlar arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Bu çalışma, gelir dağılımı çalışmalarında, akım bir gösterge olan gelir dağılımı yerine servet dağılımının kullanılmasını önermektedir. Bu öneriyi desteklemek amacıyla gelir dağılımı ve servet dağılımı arasındaki farklılıklar ve ilişki incelenmiş ve sayısal modellemeler ile açıklanmıştır.

Küreselleşme ile birlikte artan rekabet koşulları, pozitif ölçek ekonomilerinin yaratacağı faydayla sürdürülebilir rekabet gücünü artırmak isteyen işletmeler için önemli bir sermaye ihtiyacı doğurmuştur. İşletmelerin bu sermaye ihtiyaçları nedeniyle fon talebinde ortaya çıkan baskılar, borçlanmayı zorlaştırmış ve küçük yatırımcıların tasarruflarını ortaklık ilişkisi ile işletme sermayesine dahil etme yöntemleri gündeme gelmiştir. Halka arz olarak adlandırılan işletmelerin bu adımı, küçük tasarruf sahiplerinin tasarruflarını üretime dahil ederek; işletmelere borç yükümlülüğü yaratmadan kaynak sağlayan bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır. Küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ve yaygınlaşması ve küçük yatırımcıları koruyacak önlemlerin artması ile küçük yatırımcının halka arzlara katılımı artmış ve halka arzlar şirketler için önemli bir kaynak konumuna gelmiştir. Halka arzlarla birlikte şirketlerde ortaklık hakkını temsil eden sermaye ya da öz kaynak sahipliğinin tabana yayılması durumu ve bunun sonuçları incelenmesi gereken önemli bir konudur. Bu çalışma kapsamında artan halka arzların gelir dağılımı konusuna etkisi incelenmiştir. Yapılan inceleme ve ekonometrik analiz sonucu sermaye sahipliğinin tabana yayılmasını temsil eden halka arz olmuş borsada işlem gören şirketlerin piyasa değerleri ile gelir dağılımı arasında önemli ilişkiler tespit edilmiştir.

Çalışmada halka arz, mülkiyetin tabana yayılması, gelir dağılımı ve sınıf savaşımları kavramları arasında ilişki kurulmuştur. Bu değişkenler arasındaki ilişki literatürde gereken ilgiyi görmemiştir. Bu çalışma, gelir ve servet dağılımı arasında kurduğu nedensellik ilişkisi ve servet sahipliği yapısının gelir dağılımına etkisine verdiği yanıtlar ve bu konulara getirdiği yeni sorular ile literatürdeki önemli boşlukları dolduracaktır. Bu çalışmaya göre sermaye sahipliğinin tabana yayılması gelir dağılımını eşitlemektedir. Yine sermaye sahipliğinin tabana yayılması, bireylerin fonksiyonel gelir dağılımından aldıkları gelir türlerini çeşitlendireceği için emek ya da para piyasalarında ortaya çıkacak krizlerin yıkıcı etkilerini azaltacaktır. Söz gelimi üretim tekniklerinde yaşanan değişim ya da diğer nedenlerden dolayı aniden yaşanan emek talebi eksikliği ve işsizliğin artması durumunda emek geliri azalan ya da tümüyle sıfırlanan emek arzcısı, sahip olduğu diğer üretim kaynaklarından gelir elde etmeyi sürdürebilecektir. Bu nedenle, bireylerin sahip olduğu üretim kaynaklarının çeşitlenmesi faktör piyasalarında yaşanacak yıkıcı etkileri azaltacaktır. Bunun yanı sıra, ekonomik faaliyette bulunan bireylerin tüm üretim kaynaklarının gelirinden pay alması; iktisadi iş bölümüne göre ortaya çıkan sınıf savaşımları ve çıkar çatışmalarını en aza indirecektir. Diğer bir deyişle, emek arzcısı aynı zamanda sermaye sahibi olacağından; sermayenin üretimden daha çok pay alması durumunda toplam gelirinde önemli bir kayıp yaşamayacaktır. Bu nedenle keskin bir şekilde görülen sınıflar arası çıkar çatışmaları etkisini yitirecek, toplumsal barış artacaktır.

2. Kavramsal Çerçeve ve Literatür Taraması

Çalışmanın anlaşılabilirliğini güçlendirmek adına sermaye ve servet kavramlarını açıklamak gerekmektedir. Çalışma içerisinde kullanılan sermaye kavramı, bir üretim kaynağı olarak değerlendirilmiş olup doğrudan üretime katkı sağlamaktadır. Yine sermaye kavramı, içerisinde doğal kaynak ve girişimciyi barındıracak biçimde kullanılmış olup, klasik iktisadın yaptığı emek-sermaye karşılaştırmalarına yer verilmiştir. Servet kavramı ise üretim ile ilişkisiz olan varlıkları tanımlamaktadır. Kişisel tüketim ve kişisel refahı artıran servet, üretim sürecinden bağımsız kabul edilmiştir. Ancak bireylere açık ya da örtülü bir biçimde refah yarattığı için ekonomik eşitlik hesabının önemli bir unsurudur. Servet, miras yoluyla devralınıp

devredilebilecek bir unsurdur. Dolayısıyla stok bir değişkendir. Oysa yapılan çalışmalarda ekonomik eşitliğin bir göstergesi olarak kullanılan gelir dağılımı akım bir değişken olup, bireylerin geçmiş yıllara ait varlıklarını görmezden gelmektedir. Oysa geçmiş yıllara ait bu varlıklar bireyler için refah yaratacak unsurlardır. Bu nedenle eşitlik araştırmalarında bireylerin servetlerini görmezden gelmek kabul edilemeyecek bir konudur.

Lorenz (1905)'in geliştirdiği Lorenz eğrisi aracılığı ile hesaplanan, Dalton (1920) ve Gini (1921)'nin önerileri doğrultusunda ortaya çıkan Gini katsayısı gelir eşitliğinin en çok kullanılan göstergelerinden biridir. Lorenz eğrisi ve Gini katsayısı cari ekonomik gelir düzeyindeki eşitsizliği göstermenin yanı sıra bir stok değişken olan servetteki eşitsizliği, göstermek için de kullanılabilir (Berman, Ben-Jacob ve Shapira, 2016; Fagereng vd., 2016; Keister & Moller, 2000). Fonksiyonel gelir dağılımı, ülkelerarası gelir dağılımı ve yurtiçi gelir dağılımı gibi pek çok türü bulunan gelir dağılımı konusuna istinaden iktisadi gelir eşitsizliğinin de pek çok türü ve göstergesi bulunmaktadır.

Ülke içindeki gelir eşitliğinin somut göstergelerinden biri sermaye sahipliğinin tabana yayılmasıdır. Bireylerin fonksiyonel gelir dağılımından elde ettikleri gelirin çeşitlenmesi anlamına gelen bu durum, sınıflar arası çıkar savaşımını da azaltacak bir unsurdur. Nitekim iktisadi iş bölümüne göre ortaya çıkan sınıflar arasındaki geçişkenliğin geçmişe görece günümüzde yüksek olmasının doğal bir sonucu olarak sınıf savaşımını konu alan çalışmaların sayısı azalmıştır. Kuşkusuz bu durumun başka nedenleri de bulunmaktadır. Söz gelimi, serbest piyasalarda gelir dağılımının kendiliğinden eşitleneceğini savunarak büyüme konusuna odaklanan liberal ve neoliberal yaklaşımın iktisat biliminde önemli yer kaplaması bu nedenlerden bir başkasıdır. Ancak sınıf savaşımını inceleyen çalışma sayısındaki azalmanın, sınıflararası çıkar çatışmaları ve sınıf savaşımındaki azalmayla ilişkili olduğu bir gerçektir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren yapılmış iktisadi gelir dağılımı konulu çalışmalar incelendiğinde bu çalışmaların bölgeler ve ülkeler arasındaki gelir dağılımına odaklandığı belirgin bir biçimde görülmektedir. Bu durumda iktisadi iş bölümüne göre ortaya çıkan sınıflar arasındaki geçişkenliğin artması ve sınıflar arası çıkar çatışmalarının azalmasına etki eden bir diğer unsur

küreselleşmenin tartışılması gerekmektedir. Nitekim sınıflar arasındaki çıkar çatışmalarını azaltarak ülkelerarası çıkar çatışmalarını artırması küreselleşmenin önemli sonuçlarından biridir (Daşdemir, 2019).

Liberal ve neoliberal anlayışın yönlendirdiği küreselleşme eğilimi ile birlikte artan rekabet koşullarına ayak uydurmak isteyen ulusal şirketler, pozitif ölçek ekonomilerinden yararlanmak amacıyla üretim düzeylerini yükseltmek durumunda kalmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak şirketlerin artan yatırımlarını karşılamak için kaynak gereksinimleri doğmuştur. Muhasebe bilimi uyarınca kaynaklar yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar olarak ikiye ayrılmaktadır. Yabancı kaynaklar kısa ve uzun vadeli borçları ifade ederken öz kaynaklar şirketin sermayesi, diğer bir deyişle ortaklık hakkı için yapılan ödemeleri ifade eder. Dolayısıyla şirketler yatırımları için gerekli kaynağı borçlanma ve hisse satışları olmak üzere iki ana yöntem üzerinden elde edebilir. Piyasadan borçlanarak fon sağlama işlemi şirket için daha kısa bir süreç olması ve şirketin ortaklık yapısını etkilememesi gibi nedenlerden ötürü öncelikli tercih aracıdır. Ancak borçlanmanın neden olduğu bazı unsurlar, şirketleri halka arza yönlendirmektedir. Şirketleri borçlanarak kaynak sağlamak yerine halka arza yönlendiren bu unsurlar şöyle sıralanabilir:

- a. Artan sermaye gereksinimleri karşısında tüm rekabetçi şirketlerin piyasadan borçlanması,
- b. Borçlanma maliyetlerinin yükselmesi,
- c. Borçlanmanın firma için bir risk unsuru olması,
- d. Borçlanarak gerçekleştirilen yatırımların sürdürülebilirliğinin tartışılır bir konu olmasıdır.

Bu nedenlerden dolayı şirketler, borçlanmak yerine küçük yatırımcıların tasarruflarını ortaklık ilişkisiyle öz kaynaklarına dahil etme yoluna gitmiştir. Tüketici olarak borç kullanan bireylerin katlandığı borç yüküne (Daşdemir, 2017; Mazıbaş ve Tuna, 2017; Tatoğlu, Tunalı ve Ustaoglu, 2017; Tunalı ve Onuk, 2017; Tunalı ve Özkan, 2016) üretici rolündeki şirketler de borçluluk halinde katlanmaktadır. Nitekim İncekara, Mutlugün ve Yılmaz (2017) borçlanmanın önemli bir risk unsuru olduğuna dikkat çekmiştir.

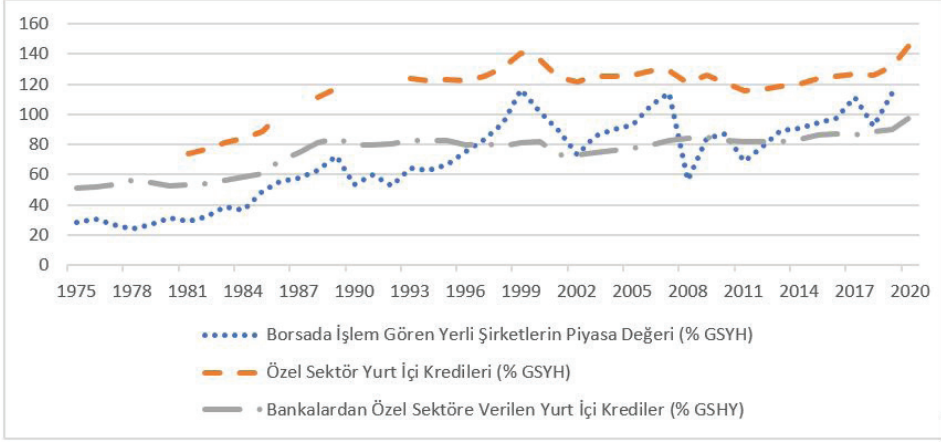

Tüm bunlarla birlikte halka arzların artmasında ekonomi ile doğrudan ilişkili olmayan dışsal unsurların da etkili olduğunu belirtmek gerekir. Söz gelimi iletişim ve bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler de halka arzların artmasına önemli katkı sunmuştur. Bu teknolojiler ile küçük yatırımcının taleplerini hızla iletmelerinin yanı sıra yatırımlarına ve yatırımlarının değerlendirilmelerine ilişkin bilgi düzeylerini artırmasının da yolu açılmıştır. Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin yerine getirilmesi ve sermaye piyasalarına ilişkin diğer düzenlemeler hisse senetlerinin riskini küçük yatırımcılar için önemli ölçüde düşürmüştür. Hızlı küreselleşme ve aniden artan rekabet nedeniyle ulusal şirketlerin kaynak gereksinimlerinin artması ve küçük yatırımcı tarafında yaşanan bu olumlu gelişmeler halka arzları hem arz hem talep noktasında artırmıştır.

Halka arz ile şirketler, küçük yatırımcıların tasarruflarını öz kaynak olarak kullanabilmektedir. Şirketlerin ortaklık hakkı veren paylarını, diğer bir deyişle hisselerini satması borçlanma ile ortaya çıkan maliyetleri doğurmamaktadır. Ancak halka arz ile şirket için farklı yükümlülükler ortaya çıkar. Öncelikle şirket ortakları yani hisse sahipleri, şirket kârında birincil hak sahibidir. Bununla birlikte şirketi temsilen yönetim kurulu üyeleri şirket ortaklarına bilgi ve hesap verme ve şirket esas sözleşmesinden doğan diğer unsurlardan sorumludur. Bu sorumluluk ve yükümlülükler ülkelerin sermaye piyasalarına yönelik düzenleyici ve denetleyici yasalara göre değişiklik gösterebilmektedir. Şirketler borçlanma maliyetlerini ve halka arz sonucu ortaya çıkan maliyetleri karşılaştırarak iki fonlama türünden birini tercih etmektedir.

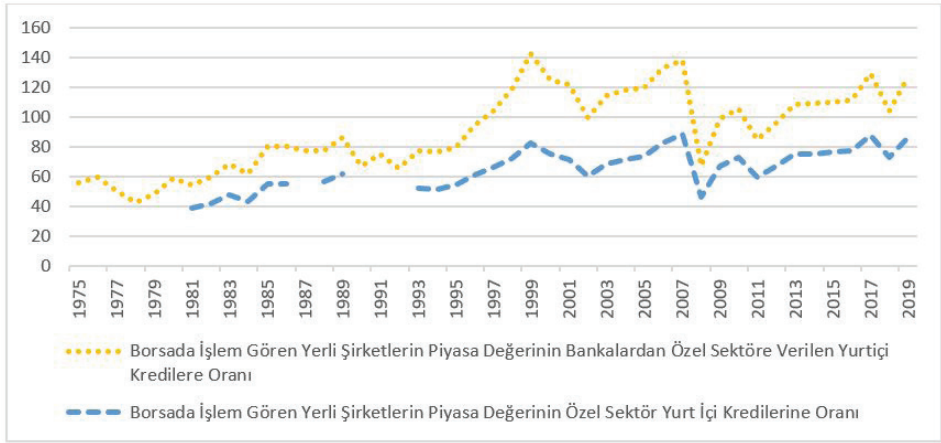
Borçlanma maliyetlerinin yükselmesi, şirketleri halka arza yönlendirmektedir. Küresel rekabet ortamında pozitif ölçek ekonomilerinin sağladığı üstünlük ile birim başına düşen üretim maliyetlerini azaltarak sürdürülebilir rekabet yapmak isteyen şirketler; üretimlerini artırmak için gerekli olan kaynakları karşılamakta halka arzı geçmişe kıyasla daha çok tercih eder duruma gelmiştir. Bu durum Şekil 1 ve Şekil 2'de görülmektedir.

Şekil 1. Özel Şirket Kaynak Türlerinin GSYH'ye Oranı

Kaynak: World Bank (2021)

Şekil 2. Özel Şirket Kaynak Türlerinin Karşılaştırması

Kaynak: World Bank (2021)

Şekil 1 ve Şekil 2'de kullanılan veriler tüm dünya ülkelerini temsil etmektedir. Veriler Dünya Bankasından alınmış, yıllık frekanslı verilerdir. Şekil 1'de kullanılan "Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değeri (% GSYH)" serisi, Dünya Bankasının meta veri açıklamalarına istinaden, ülkelerin borsalarında işlem gören hisse senetlerinin piyasa değerinin GSYH'ye oranını ifade etmektedir. Bu değerde yatırım fonları ve faaliyeti hisse senedi tutmak olan şirketlerin payları çıkarılmıştır. Şekil 2'de gösterilen seriler ise Denklem 1 ve Denklem 2'ye göre bulunmuştur.

$$\text{Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değerinin Bankalardan Özel Sektöre Verilen Yurtiçi Kredilere Oranı} = \frac{\text{Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değeri}}{\text{Bankalardan Özel Sektöre Verilen Yurt İçi Krediler}} \quad (1)$$

$$\text{Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değerinin Özel Sektör Yurt İçi Kredilerine Oranı} = \frac{\text{Borsada İşlem Gören Yerli Şirketlerin Piyasa Değeri}}{\text{Özel Sektör Yurt İçi Kredileri}} \quad (2)$$

Şekil 1 ve Şekil 2'de, şirketlerin borç ve halka arzlar ile kullandıkları kaynakların GSYH'deki payı yıllar içinde artmaktadır. Bu durum küreselleşme ile birlikte ortaya çıkan rekabet ve yatırım gereksiminin doğal bir sonucudur. Ancak bu şekillerde görülmektedir ki halka arz edilen hisse senetlerinin toplam piyasa değerinin GSYH içindeki payında yaşanan artışlar, şirket borçlanmalarına göre daha yüksek düzeydedir. Diğer bir deyişle, şirketler fon ihtiyacını daha ziyade halka arzlar ile karşılamaktadır. Bu durum gelirini emek arz ederek kazanan işçi sınıfının sermaye sınıfına geçişini açıklayan göstergelerden biridir. Sermaye sahipliği tabana yayıldıkça, ekonomik bireylerin elde ettiği gelir türleri çeşitlenmektedir. Böylece bireylerin iktisadi iş bölümlerine ya da temsil ettikleri üretim kaynaklarına göre dahil olduğu sınıfların; bireyin ekonomik, politik ve toplumsal kararları üzerindeki etkisi azalmaktadır.

Özellikle Şekil 2, borsada işlem gören hisse senetlerinin piyasa değeri ile şirketlerin borçlanarak sağladığı kaynaklar arasındaki oransal artışı ortaya koymaktadır. 1975 ve 1980 yılları arasında %40 ve %60 bandında dalgalanan halka arz olmuş hisse senetleri ile şirketlerin bankalardan kullandığı borçların oranı, 1999 yılında %142 olarak gerçekleşmiş ve 2010 yılı sonrasında %100 üzerinde konumlanmıştır. Diğer bir deyişle, 2010 sonrasında özel sermayeli şirketlerin banka kredileri yerine halka arzları değerlendirdiği söylenebilir. Özel sektörün tüm borçlanma kaynakları dikkate alındığında da halka açık payların değerinin aynı şekilde arttığı görülmektedir. 1981'de yaklaşık %39 olan bu oran 2019'da %86 düzeyine ulaşmıştır.

3. Mülkiyetin Tabana Yayılması ve Yurt İçi Gelir Dağılımına Etkisi

Genel anlamda gelir dağılımı ölçülürken kullanılan yöntem, akım değer niteliğindeki cari gelir düzeylerinin karşılaştırılması üzerinedir. Diğer bir ifadeyle,

bireylerin belirli bir dönem aralığındaki gelir düzeyleri karşılaştırılarak, gelir dağılımı tespiti yapılır. Servet ise stok değişken olup, servet dağılımının niteliği gelir dağılımından oldukça farklıdır. Gelir dağılımında bireyin ücret, faiz, kâr ya da kira geliri ya da gelirleri toplamı dikkate alınmaktadır. Servet dağılımında ise miras ve bireyin önceki gelirlerinden yaptığı tasarruflar gibi birikimli geliri dikkate alınır. Beşeri sermayenin ve emeğin yeterince değerli olmadığı bir durumda servet dağılımının gelir dağılımı ile paralellik göstereceği önsel olarak söylenebilir. Yeterli sayıda olmasa da iki gelir dağılımı türü arasında yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bir kısmı gelir ile servet dağılımını pek de ilişkili bulmazken, bazı çalışmalar iki değişken arasında nedensellik ilişkisi olduğunu tespit etmiştir. Kuhn, Schularick ve Steins (2020), Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ölçeğinde 1950 yılında gelir dağılımını temsil eden Gini katsayısı 0,44'ken, 2016 yılında bu değer 0,58 olarak tespit edilmiştir. Aynı çalışmada servet eşitsizliğini ifade eden Gini katsayısı ise 1950 yılında %83'ken, 2016 yılında %86 düzeyine ulaşmıştır (Kuhn vd., 2020, s. 16). Araştırmacılar ulaştıkları sonuçları gelir dağılımı ile servet dağılımı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı şeklinde yorumlamıştır. Chu, Kou ve Liu (2017) ise çalışmalarında gelir ve servet dağılımını eşanlı kullanmıştır.

Bu çalışmaya göre sayısal olarak akım bir veri olan gelir dağılımı ile stok veri olan servetin ters yönlü ilişki içinde olması beklenebilir. Böylesi bir durumun ortaya çıkması için gerekli koşulların sağlanması gerekmektedir. Bu gerekli durum; daha az servet sahibi bireylerin cari gelir ve tasarruflarının daha yüksek servet sahibi bireylerden daha çok olması ile gerçekleşebilir. Düşük servetli bireylerin, yüksek servetli bireylerin servet düzeyine yakınsaması sayısal olarak ancak bu yolla mümkündür.

$$G_A > G_U \text{ ise } S_{Gini} \downarrow \quad (1)$$

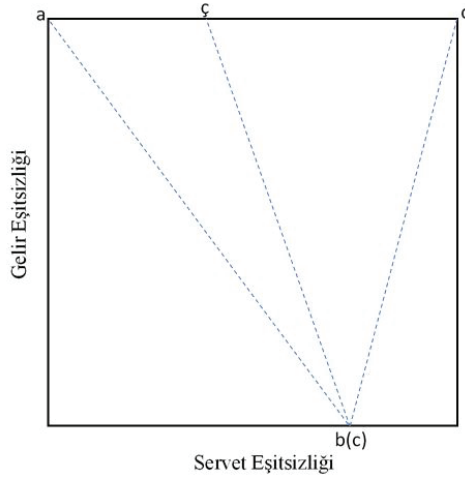
$$G_A < G_U \text{ ise } S_{Gini} \uparrow \quad (2)$$

Toplumun alt ve üst gelir grubu olmak üzere gelir düzeylerine göre iki gruba ayrıldığı varsayımıyla, Denklem 1'de ve 2'de gösterilen "" alt gelir grubunun cari gelirini, "" üst gelir grubunun cari gelirin ve "" servet dağılımını gösteren Gini Katsayısını belirtmektedir. Denklem 1'de yer alan koşula göre , 'nın 'dan yüksek olması durumunda düşmekte; diğer bir deyişle servet dağılımı eşitlenmektedir.

Denklem 2’de ise bu durumun tersi görülmektedir. Tabii bu durumun en önemli varsayımlarından biri iki grubun marjinal tasarruf eğrisinin eşit olması ya da grubunun daha yüksek tasarruf düzeyine sahip olmasıdır. Sonuç olarak eşitsiz bir servet ve gelir dağılımı durumunda, gelir dağılımını gösteren Gini katsayısındaki azalmalar ilk önce servet dağılımındaki eşitsizlik artışını azaltacak; ardından cari gelir dağılımında serveti az olanların üstün olduğu eşitsizlik durumu servet dağılımında eşitliği sağlayacaktır.

Denklem 1 ve 2 de yer alan durumun varlığını iddia eden bu çalışmaya göre gelir dağılımı, servet dağılımının nedeni olduğu kadar; servet dağılımı da gelir dağılımını belirlemektedir. Diğer bir deyişle her biri üretim kaynağı olma niteliği taşıyabilen finansal varlıklar ya da gayrimenkullerin sahiplik yapısı, gelir düzeyini belirlemektedir. Nitekim Akalın ve Yaşar (2020) servet bileşimlerinin gelir dağılımı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Şekil 3. Gelir ve Servet Eşitsizliği İlişkisi

Denklem 1 ve 2’deki durumun grafik ortamına yansımaları Şekil 1’de gösterilmiştir. Grafiğin dikey eksenini gelir eşitsizliğini göstermektedir. En alt nokta gelirin tamamen eşit dağıldığı durumu, yani Gini katsayısının sıfır olduğu durumu temsil ederken en üst nokta gelirin tek bir unsurda toplandığı durumu yani Gini katsayısının 100 olduğu durumu göstermektedir. Servet eşitsizliği ise yatay eksenidir. Yatay eksenin sol tarafı

mutlak servet eşitliğini gösterirken, sağ tarafı gelir eşitsizliğini göstermektedir. Buna göre gelir eşitsizliği a noktasından düşmeye başladığında, servet eşitsizliği b noktasına kadar; diğer bir deyişle, gelir tümüyle eşit dağıtılıncaya kadar artma eğilimi gösterecektir. Gelir dağılımı b noktasına indiğinde ve bu noktada kaldığında, diğer değişkenler sabitken, servet dağılımı değişmeyecektir. Bunun nedeni her bireyin aynı gelir düzeyine sahip olmasıdır. Servet dağılımının değişmesi için belirli bir grubun cari gelirden daha yüksek pay alması gerekir. Dolayısıyla b noktasında, yani gelir eşitsizliği sıfırken, bir dönem sonra oluşan c durumu, b noktası ile aynı konumda oluşacaktır. Tabii burada diğer değişkenlerin sabit olduğu varsayımını yapmak gerekir. Aksi halde servetler düzeylerinin değer değişikliği, servet sahiplerinin ölümleri sonucu dağılan servet birikimi gibi hesap edilmesi güç pek çok değişkeni modellemek gerekir. Denge b ve c noktasındayken, servet dağılımının iyileşmesi için gelir dağılımının, sert düzeyi düşük bireylerin lehine bozulması gerekmektedir. Bu durumda c noktasından ç noktasına doğru denge hareket edecektir. Bu bireylerin servet birikimlerinin az olması, servet dağılımının ilk duruma göre daha zor iyileşmesine neden olacaktır. Ayrıca servet getirilerinin teknoloji ile birlikte artacağı düşünülürse, bu eğrinin eğimi daha da dikleşebilir. Eğer c noktasında, gelir dağılımı, tekrar servet düzeyi yüksek bireylerin lehine bozulursa denge c noktasından d noktasına hareket edecek ve servet dağılımı tamamen bozulacaktır.

Bu çalışma, bir servet türü olan hisse senedinin sahiplik yapısında tabana yayılma ile gelir dağılımı arasında ilişki kurmuştur. Hisse senedi sahipliğinin tabana yayılması ile fonksiyonel gelir dağılımında yer alan girişimci kârının, ekonomide yer alan bireylerin geneline yayılması mümkün olacaktır. Dolayısıyla, fonksiyonel gelir dağılımındaki bozulmalar bireysel gelir dağılımlarını etkilemeyecek; üretim yöntemindeki değişiklikler ya da diğer nedenlerden dolayı bir üretim kaynağının talebindeki daralma bireylerin gelir dağılımlarında daha az bir çarpıklığa neden olacaktır. Özellikle Endüstri 4.0 ve Endüstri 5.0 teknolojilerinin ve üretim modellerinin tartışıldığı günümüzde, özellikle niteliksiz emeğin değerinde düşüş yaşanacağı açıktır. Dolayısıyla emek arzcularının fonksiyonel gelir dağılımında yaşanacak bu çarpıklıktan daha az etkilenmesi için sermaye sahipliğinin tabana yayılması bir çözüm olabilir.

Tüm bunlarla birlikte bu çalışma, gelir dağılımı üzerine yapılan bilimsel çalışmaların gelir ve servet dağılımını eşanlı olarak dikkate alması gerektiğini savunmaktadır. Akım bir değişken olan cari gelir düzeyini, gelir dağılımında tek gösterge olarak kabul etmek doğru olmayacaktır. Nitekim her servetin görünmeyen bir geliri olabilir. Özellikle gayrimenkuller, sahiplerine, ekonomik değeri hesap edilmeyen yararlar sağlayabilir ve refahını artırabilir. Bu durumda yalnızca cari gelir eşitliğini ifade eden Gini Katsayısı, refah eşitliğini ifade edemeyecektir. Refah eşitliği ya da refah eşitsizliğinin tespiti için servet sahipliğinin dikkate alınması gereklidir.

Bu çalışma kapsamında servetin tabana yayılmasındaki bir gösterge olarak ülkelerin borsalarında işlem gören halka açık hisse senetlerinin piyasa değerleri kullanılmıştır.

4. Analiz

Çalışma hipotezini test etmek için panel veri analizi uygulanmıştır. Yapılan panel veri analizinde 2003 ve 2018 dönemini kapsayan yıllık frekanslı veriler kullanılmıştır. Verileri kullanılan 15 ülke yazı dili sırasına göre şöyledir: Amerika Birleşik Devletleri, Avusturya, Belçika, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, Lüksemburg, Macaristan, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovenya, Türkiye ve Yunanistan. Modelde kullanılan değişkenler, değişkenlerin açılımı ve kaynağı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Değişkenlerin adları

Değişken	Açılımı	Kaynak
GINI	Gini Katsayısıdır. 1 en eşitsiz durumu 0 ise tüm gelirin eşit dağıldığı durumu temsil etmektedir.	Dünya Bankası (DB) Veri Tabanı
MCAP	Borsada işlem gören yerli şirketlerin piyasa değerinin hasıladaki payı (%)	
HFC	Nihai hane halkı tüketim harcamalarının hasıladaki payı (%)	
K	Türkiye Cumhuriyeti için kukla değişkendir.	Yazarın hesabı
KMCAP	<i>K</i> ve <i>MCAP</i> serilerinin çarpımıyla ulaşılan, Türkiye Cumhuriyeti’nin <i>MCAP</i> değişkeninin eğimi için oluşturulan kukla değişken.	

Stata Paket programının panel veri analizinde kullanışlı ve etkin olması nedeniyle (Yerdelen Tatoğlu, 2016; 2017; 2020) tahmin ve testler bu programda yapılmıştır. Tahmin edilmek istenen panel veri modeli ise Denklem 3 ve Denklem

4'te gösterilmiştir. Denklem 3, tahmin edilecek panel veri modelinin görünümüdür. Denklem 4, Türkiye Cumhuriyeti dışındaki ülkeleri temsil etmektedir. Denklem 5 ise Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmektedir.

$$GINI_{it} = \beta_0 + \beta_1 MCAP_{it} + \beta_2 HFC_{it} + \beta_3 K_{it} + \beta_4 KMCAP_{it} + \mu_i + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

$$GINI_{it} = \beta_0 + \beta_1 MCAP_{it} + \beta_2 HFC_{it} + \mu_i + \varepsilon_{it} \quad (4)$$

$$GINI_{it} = (\beta_0 \pm \beta_3) + (\beta_1 \pm \beta_4) MCAP_{it} + \beta_2 HFC_{it} + \mu_i + \varepsilon_{it} \quad (5)$$

Denklem 3, 4 ve 5'te gösterilen " β_0 " sabit katsayısı, diğer " β " değerleri ise önünde buldukları değişkenin katsayısını ve " ε_{it} " ise hata terimlerini göstermektedir. Tablo 2'deki F, LM (Lagrange Multiplier) ve LR (Likelihood-ratio) testleri sonuçlarından görüleceği üzere tahmin edilen modelde birim etkilerin geçerli olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Denklem 3, 4 ve 5'e birim etkileri temsilen " μ_i " değişkeni eklenmiştir. Birim etkilerin geçerli olduğu Denklem 3'deki model aynı zamanda Denklem 6'daki gibi yazılabilir.

$$GINI_{it} = \beta_{0i} + \beta_{1i} MCAP_{it} + \beta_{2i} HFC_{it} + \beta_{3i} K_{it} + \beta_{4i} KMCAP_{it} + \varepsilon_{it} \quad (6)$$

Birim ve zaman etkilerinin test edildiği F, LM, LR testleri ve Hausman testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Birim ve Zaman Etkiler ve Hausman Testi

Test		P Değeri	Sonuç (%5 Hata Payı ile)
Birim Etkiler	F Test	0.0000*	Boş hipotez reddedilmiştir. Birim etkiler vardır.
	LM Test	0.0000*	
	LR Test	0.0000*	
Zaman Etkileri	F Test	0.7868	Boş hipotez reddedilememiştir. Zaman etkiler yoktur.
	LM Test	1.0000	
	LR Test	1.0000	
Hausman (1978)		0.0000	Tesadüfi Etkiler (TE) yöntemi tutarlı, Sabit Etkiler (SE) yöntemi tutarsızdır.
Dirençli Hausman (J. Hausman & Taylor, 1981)		0.9584	TE yöntemi tutarlı, SE yöntemi tutarlı ve etkindir.

Not: *,** ve *** sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde anlamlılığı göstermektedir.

F, LM ve LR testlerinde boş hipotez "Birim ya da zaman etkiler sıfıra eşittir" şeklindedir. Tablo 2'de yer alan bilgilere göre birim etkiler için yapılan testler için %5 hata payında boş hipotez reddedilmiştir. Dolayısıyla birim etkiler bulunmaktadır. Ancak zaman etkiler için yapılan testler %5 hata payında reddedilememiştir. Bu nedenle zaman etkilerin modelde geçerli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yine Tablo 2'de gösterildiği üzere Hausman testi sonucu P değeri 0.05'den küçüktür ve boş hipotez reddedilmiştir. Dirençli Hausman testi sonucuna göre ise %5 hata payında boş hipotez reddedilememiştir. Tesadüfi etkiler (TE) ve sabit etkiler (SE) yöntemlerini karşılaştıran Hausman testinin boş hipotezi "b modeli tutarlı, B modeli tutarlı ve etkin" şeklindedir. Alternatif hipotez ise "b modeli tutarlı, B modeli tutarsız" şeklindedir. Hausman ve Dirençli Hausman sınaması yapılabilmesi için b modelinin daha büyük varyansa sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle tahmin sırasında b modeli TE yöntemini, B modeli ise SE yöntemini temsil edecek şekilde işlem yapılmıştır. Dirençli Hausman testi sonuçlarına göre %5 hata payında boş hipotez reddedilememiştir. Dolayısıyla SE yöntemi tutarlı ve etkindir. Ancak modelde kukla değişken kullanıldığı için TE yöntemi tercih edilmiştir.

Tablo 3: Varsayımdan Sapmaların Testi

Varsayım	Test	P Değeri	Sonuç (%5 Hata Payı ile)
Değişen Varyans	Levene (1960)	0.0001	Değişen varyans vardır.
	Brown ve Forsythe (1974)	0.0008	
Otokorelasyon	Durbin - Watson (1971)	(0.9382)	Otokorelasyon vardır.
	Baltagi-Wu LBI (1999)	(0.7343)	
Birimlerarası Korelasyon	Pesaran (2004)	0.3577	Birimlerarası korelasyon yoktur.
	Friedman (1937)	0.3577	
	Frees (2004)	(0.2116)	

Modelde değişen varyans ve otokorelasyon sorunlarının varlığı %5 hata payı ile yapılan teste göre mevcuttur. Birimler arası korelasyon sorunu tespit edilmemiştir. Nitekim böylesi bir modelde ülkelerin birbirlerini etkileyebilmesi pek olağan değildir. Bu önsel varsayımı birimler arası korelasyon testi de doğrulamaktadır.

Tablo 4: Normal Dağılım Testi

Değişken	Test	z-istatistik değeri (ya da Ki-kare değeri)	P Değeri	Sonuç (%5 Hata Payı ile)
Hata Terimleri	Çarpıklık	-0.07	0.941	Seriler Normal dağılmaktadır.
	Basıklık	0.99	0.322	
	Ortak	(0.98)	0.6113	
Birim Etkiler	Çarpıklık	-0.91	0.361	
	Basıklık	-0.01	0.989	
	Ortak	(0.83)	0.6588	

Tablo 4'deki sonuçlar, tahmin sonuçlarına istinaden hesaplanan hata terimleri ve birim etkilerin normal dağıldığı anlaşılmaktadır. Tablo 5'de çeşitli yöntemlerle yapılan tahmin çıktıları paylaşılmıştır.

Tablo 5: Tahmin Çıktıları

Yöntem			<i>Sabit</i>	<i>MCAP</i>	<i>HFC</i>	<i>K</i>	<i>KMCAP</i>	<i>R²</i>
Driscoll-Kraay (1998)	TE	Katsayı	25.801*	-0.006***	0.120**	10.251**	-0.097*	0.3791*
		t istatistik	11.45	-2.00	2.47	2.79	-3.58	(24.64)
		P değeri	0.000	0.064	0.026	0.014	0.003	0.0000
	SE	Katsayı	28.161*	-0.008**	0.091**	-	-0.092*	0.0640*
		t istatistik	15.79	-2.45	2.54	-	-3.32	(5.43)
		P değeri	0.000	0.027	0.023	-	0.005	0.0099
TE Genelleştirilmiş EKK		Katsayı	25.801*	-0.006	0.120*	10.251*	-0.097**	0.3791*
z istatistik		12.86	-1.51	3.48	3.30	-2.19	(28.97)	
P değeri		0.000	0.130	0.000	0.001	0.029	0.0000	
Dirençli TE Genelleştirilmiş EKK		Katsayı	25.801*	-0.006	0.120	10.251*	-0.097*	0.3791*
z istatistik		5.65	-1.24	1.52	10.11	-9.44	-	
P değeri		0.000	0.215	0.128	0.000	0.000	-	
En Çok Olabilirlik		Katsayı	26.391*	-0.007***	0.110*	10.253*	-0.095**	-
z istatistik		12.38	-1.77	3.10	2.72	-2.21	(21.82)*	
P değeri		0.000	0.077	0.002	0.006	0.027	0.0002	

Not: *,** ve *** sırasıyla %1, %5 ve %10 seviyesinde anlamlılığı göstermektedir.

Tahmin edilen modelde değişen varyans ve otokorelasyon sorunları bulunmasından dolayı Driscoll-Kraay TE modeli yorumlamak için kullanılacaktır. Ancak Tablo 5'te görüldüğü üzere diğer yöntemlerle tahmin edilen modeller de benzer sonuçlar vermiştir.

Driscoll-Kraay TE yöntemi ile tahmin edilen model, Türkiye dışındaki ülkeler için Denklem 7'deki gibidir. Denklem 8 ise Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmektedir.

$$GINI_{it} = 25.80 - 0.006 * MCAP_{it} + 0.120 * HFC_{it} \quad (7)$$

$$GINI_{it} = 36.05 - 0.103 * MCAP_{it} + 0.120 * HFC_{it} \quad (8)$$

Sonuçlar göstermektedir ki, açıklayıcı değişkenler sıfırken Türkiye dışı ülkelerde, Gini katsayısı 25.80'dir. Türkiye'de ise bu değer 36.05 olarak bulunmuştur ve her iki bulgu %5 hata payında anlamlıdır. Veri setinde 100 ile 0 arası değer alan Gini katsayısının yüksek olması eşitsiz bir gelir dağılımını göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin diğer ülkelere kıyasla daha eşitsiz bir gelir dağılımı yapısına sahip olduğunu belirtmek gerekir. Türkiye dışındaki ülkelerde borsada işlem gören hisselerin piyasa değerinin GSYH'ye oranını temsil eden değişkenindeki 1 puanlık artışın Gini'yi 0.006 puan düşürdüğü %5 hata payında anlamlı bulunmuştur. Bu değer Türkiye'de artmakta ve 'daki 1 puanlık artış Türkiye'de Gini'yi 0.103 puan düşürmektedir. Dolayısıyla Türk ekonomisinde halka açık hisse senetlerinin payının artması gelir dağılımını eşitlemektedir. Modele kontrol değişkeni olarak eklenen ve hane halkının nihai tüketim harcamasının GSYH'ye oranını gösteren değişkenindeki 1 puanlık artışın Gini'yi 0.12 puan artırdığı anlaşılmaktadır. Nihai tüketimindeki artışın gelir dağılımını bozması beklenilir bir durumdur.

5. Sonuç ve Politika Önerisi

Çalışmadan elde edilen sonuçlar göstermektedir ki servet sahipliğinin eşit biçimde tabana yayılması bireylerin cari gelir düzeyinde eşitliğin sağlanması için gerekli iklimi yaratacak önemli bir unsurdur. Yapılan ekonometrik analiz çalışmanın teorik söylemini destekleyen anlamlı sonuçlar vermiştir. Bu sonuçlara göre ülkelerin borsada işlem gören hisse senetleri piyasa değerlerinin GSYH'ye oranlarındaki artışlar Gini katsayısını düşürmekte; diğer bir deyişle gelir dağılımının daha eşit olmasını sağlamaktadır. Bu durum Türkiye Cumhuriyeti'nde verileri kullanılan diğer 14 ülkeye göre daha belirginidir. Halka arz olmuş ve borsada işlem gören hisse senetlerinin piyasa değeri GSYH'de payını artırdıkça gelir dağılımı daha eşit

hale gelmekte, gelir eşitsizliği azalmaktadır.

Çalışma kapsamında servet ve gelir dağılımı arasındaki ilişki de ele alınmıştır. Sayısal formüller ve grafik ile açıklanan bu duruma göre cari gelir dağılımındaki eşitlik belirli bir düzeye kadar servet dağılımında bozulma yüzdesini azaltırken, serveti az olan kesimin gelir dağılımından daha yüksek pay alması ile başlayan süreçte tersine dönmektedir. Tabii bu sayısal modelleme servet yapılarındaki değer değişiklikleri ya da mirasın, ölüm gibi nedenlerle bölünmesi unsurlarını göz ardı ederek ve grupların tasarruf oranlarının eşit ya da düşük gelirli grubun tasarrufunun fazla olması varsayımı ile kurulmuştur. Modelleme içinde diğer değişkenlerin sabit olduğu varsayımına vurgu yapmak gerekir.

Mülkiyet ve servet sahipliğinin tabana yayılması gelir dağılımının eşitlenmesi için önemli bir unsur olduğu kadar, iktisadi iş bölümüne göre oluşan sınıflararası çıkar çatışmalarını da azaltacak bir unsurdur. Ekonomide yer alan bireylerin gelir türlerini çeşitlendirmeleri, gelirlerinde belirli bir istikrar yaratacaktır. Diğer bir deyişle, emek arz eden bir işçi hisse senedi sahipliği ile toplam geliri arasına kâr payını da eklemiş olacaktır. Böylece emek piyasalarında yaşanan olumsuz bir şok nedeniyle emek arzcısı bireylerin toplam gelirlerinde yaşanacak kayıplar oransal olarak azalacaktır. Dolayısıyla bireylerin fonksiyonel gelir dağılımından aldıkları gelir türlerini çeşitlendirmesi; bireyler, toplum ve ekonominin geneli için bir istikrar unsuru yaratacaktır. Bununla birlikte bireyler, fonksiyonel gelir dağılımı türlerinin her çeşidinden elde ettikleri için, çıkar çatışmaları ve sınıf savaşımı azalacak ve böylece toplumsal barış sağlanmış olacaktır.

Sayılan tüm bu olumlu sonuçlar nedeniyle bu çalışma ülkelerin, şirketleri halka açılarak sermaye toplamaya yönlendirmesi ve borsada işlem yapan küçük yatırımcıyı koruyacak önlemler olarak ülke içindeki mülkiyeti ve servet sahipliğini tabana yayacak politikalar izlenmesini önermektedir. Yine bu çalışma, gelir dağılımı çalışmalarında gelir ve servet dağılımının eşanlı değerlendirilmesini önermektedir. Gelir dağılımının akım gösterge olması, servet dağılımına göre önemini azaltmaktadır. Bununla birlikte, açıklanan nedenler gereği, servet dağılımının eşitlenebilmesi için gelir dağılımının bozuk seyretmesi gerekebilir.

Etik Komite Onayı: Etik kurul onayı gerekmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Çalışma Konsepti/Tasarım- E.D., H.T.; Veri Toplama – E.D., H.T.; Veri Analizi/Yorumlama- E.D., H.T.; Yazı Taslağı- E.D., H.T.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- E.D., H.T.; Son Onay ve Sorumluluk- E.D., H.T.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: N/A.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Conception/Design of Study- E.D., H.T.; Data Acquisition- E.D., H.T.; Data Analysis/Interpretation- E.D., H.T.; Drafting Manuscript- E.D., H.T.; Critical Revision of Manuscript- E.D., H.T.; Final Approval and Accountability- E.D., H.T.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar/References

- Akalın, G., & Yaşar, E. (2020). Servet Bileşenlerinin Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi. In D. K. Dimitrov, D. Nikoloski, & R. Yılmaz (Eds.), XIV. International Balkan and Near Eastern Congress Series on Economics, Business and Management (ss. 596–603). IBANESS.
- Baltagi, B. H., & Wu, P. X. (1999). Unequally Spaced Panel Data Regressions with AR(1) Disturbances. *Econometric Theory*, 15(6), 814–823.
- Berman, Y., Ben-Jacob, E., & Shapira, Y. (2016). The Dynamics of Wealth Inequality and the Effect of Income Distribution. *PLOS ONE*, 11(4). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0154196>
- Brown, M. B., & Forsythe, A. B. (1974). Robust Tests for the Equality of Variances. *Journal of the American Statistical Association*, 69(346), 364–367. <https://doi.org/10.2307/2285659>
- Chu, A. C., Kou, Z., & Liu, X. (2017). Labor Union and the Wealth-Income Ratio (No. 84710; MPRA Paper).
- Dalton, H. (1920). The Measurement of the Inequality of Incomes. *The Economic Journal*, 30(119), 348–361. <https://doi.org/10.2307/2223525>
- Daşdemir, E. (2019). Asya Türk Cumhuriyetlerinin Ekonomik Bütünleşmesi [Marmara Üniversitesi]. <http://dspace.marmara.edu.tr/xmlui/handle/11424/55127>
- Daşdemir, E. N. (2017). The Effects of Debt on Debtors and The Economy: An Observational Test on Consumer Credit and Wages. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 58–72. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuipad/371179>
- Driscoll, J. C., & Kraay, A. C. (1998). Consistent Covariance Matrix Estimation with Spatially Dependent Panel Data. *The Review of Economics and Statistics*, 80(4), 549–560. <http://www.jstor.org/stable/2646837>
- Durbin, J., & Watson, G. S. (1971). Testing for Serial Correlation in Least Squares Regression. III. *Biometrika*, 58(1), 1–19. <https://doi.org/10.2307/2334313>
- Fagereng, A., Guiso, L., Malacrino, D., & Pistaferri, L. (2016). Heterogeneity in Returns to Wealth and the Measurement of Wealth Inequality. *American Economic Review*, 106(5). <https://doi.org/10.1257/aer.p20161022>

- Frees, E. W. (2004). *Longitudinal and Panel Data*. Cambridge University Press.
- Friedman, M. (1937). The Use of Ranks to Avoid the Assumption of Normality Implicit in the Analysis of Variance. *Journal of the American Statistical Association*, 32(200), 675–701. <https://doi.org/10.2307/2279372>
- Gini, C. (1921). Measurement of Inequality of Incomes. *The Economic Journal*, 31(121), 124–126. <https://doi.org/10.2307/2223319>
- Hausman, J. A. (1978). Specification Tests in Econometrics. *Econometrica*, 46(6), 1251–1271. <https://doi.org/10.2307/1913827>
- Hausman, J., & Taylor, W. (1981). Panel Data and Unobservable Individual Effects. *Econometrica*, 49(6), 1377–1398.
- İncekara, A., Mutlugün, B., & Yılmaz, H. A. (2017). Borç Dolarizasyonunun Türk İmalat Sanayii Sektörü Büyümesi Üzerine Etkisi. *Journal of Economic Policy Researches*, 4(1), 16–38.
- Keister, L. A., & Moller, S. (2000). Wealth Inequality in the United States. *Annual Review of Sociology*, 26(1). <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.26.1.63>
- Kuhn, M., Schularick, M., & Steins, U. I. (2020). Income and Wealth Inequality in America, 1949–2016. *Journal of Political Economy*, 128(9), 3469–3519. <https://doi.org/10.1086/708815>
- Levene, H. (1960). Robust Tests for Equality of Variances. In I. Olkin, G. S. Ghurye, W. Hoeffding, G. W. Madow, & B. H. Mann (Eds.), *Contributions to Probability and Statistics* (ss. 278–292). Stanford University Press.
- Lorenz, M. O. (1905). Methods of Measuring the Concentration of Wealth. *Publications of the American Statistical Association*, 9(70), 209–219. <https://doi.org/10.2307/2276207>
- Mazibaş, M., & Tuna, Y. (2017). Understanding the Recent Growth in Consumer Loans and Credit Cards in Emerging Markets: Evidence from Turkey. *Emerging Markets Finance and Trade*, 53(10), 2333–2346. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2016.1196895>
- Pesaran, M. H. (2004). *General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels*. Faculty of Economics, University of Cambridge.
- Tatoğlu, F. Y., Tunalı, H., & Ustaoglu, M. (2017). The Turkish Economy and Financing Growth by Dual Banking: Empirical Evidence. In M. USTAOĞLU & A. İNCEKARA (Eds.), *Balancing Islamic and Conventional Banking for Economic Growth: Empirical Evidence from Emerging Economies* (ss. 47–68). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-59554-2_4
- Tunalı, H., & Onuk, P. (2017). Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. *Journal of Economic Policy Researches*, 4(1), 1–15.
- Tunalı, H., & Özkan, İ. (2016). Türkiye’de Tüketici Güven Endeksi ve Tüketici Fiyat Endeksi Arasındaki İlişkinin Ampirik Analizi. *Journal of Economic Policy Researches*, 3(2), 54–67.
- World Bank. (2021). *World Development Indicators*. World Bank. <https://databank.worldbank.org/>
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2016). *Panel Veri Ekonometrisi*. Beta Yayınevi.
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2017). *Panel Zaman Serileri Analizi*. Beta Yayıncılık.
- Yerdelen Tatoğlu, F. (2020). *İleri Panel Veri Analizi*. Beta.

